

POSTANOWIENIE

Dnia 6 września 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z wniosku B. Ł.
przeciwko Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W.
o ponowne ustalenie prawa do renty rolniczej z tytułu przekazania gospodarstwa
rolnego ,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw
Publicznych w dniu 6 września 2016 r.,
na skutek skargi kasacyjnej wnioskodawczyni od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt III AUa (...),

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w (...) – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 4 grudnia 2014 r. po rozpoznaniu apelacji Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w W., zmienił wyrok Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 31 marca 2014 r. i oddalił odwołanie B. Ł. od decyzji organu rentowego odmawiającej wszczęcia postępowania o ponowne ustalenie braku podstaw przyznania prawa do renty z tytułu przekazania gospodarstwa przez H.W., przyznanego decyzją z 16 lipca 1976 r., dla „odzyskania” własności części „majątku rodzinnego”.

W sprawie tej ustalono, że O. i H. W. zawarli związek małżeński 5 czerwca 1971 r. W dniu 3 maja 1976 r. złożyli wniosek o rentę z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego na własność Państwa w Urzędzie Gminy w P.. 4 czerwca

1976 r. Naczelnik Gminy wydał decyzję o przejęciu gruntów na własność państwa, w punkcie 9. decyzji zaznaczając, że wypłata renty nastąpi z dniem 1 września 1976 r. po zbiorach. Następnie decyzją z 16 lipca 1976 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w W. przyznał uprawnionym rentę z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego na własność państwa od 1 września 1976 r., uznając, że zostały spełnione wszystkie przesłanki nabycia prawa do renty, w tym, że H. W. w okresie ostatnich 5 lat przed przekazaniem gospodarstwa pracował na tym gospodarstwie i pozostawał we wspólnocie małżeńskiej. Ponadto H. W. w okresie od 15 lipca 1974 r. do 31 maja 1993 r. był zatrudniony w (...) Zakładach Drobiarskich, w tym pracował w pełnym wymiarze czasu pracy od 15 lipca 1974 r. do 31 grudnia 1983 r., a zakład pracy wystawił mu w dniu 31 maja 1993 r. świadectwo pracy.

Decyzją z dnia 4 września 2013 r. Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego odmówił wszczęcia postępowania o ponowne ustalenie prawa do renty z tytułu przekazania gospodarstwa przez O. i H. W., przyznanego decyzją z dnia 16 lipca 1976 r.

Sąd pierwszej instancji zmienił decyzję organu rentowego, uznając, że H. W. nie spełnił przesłanek niezbędnych do nabycia renty rolniczej, bowiem nie pozostawał przez 5 lat we wspólności małżeńskiej i nie pracował w tym gospodarstwie rolnym. W związku z powyższym wniosek o wznowienie postępowania był zasadny.

Tego stanowiska nie podzielił Sąd Apelacyjny, argumentując, że art. 114 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r., poz. 887 ze zm., dalej ustawa emerytalna), na którym zostało oparte zaskarżone orzeczenie Sądu pierwszej instancji, ma charakter wyjątkowy, bowiem upoważnia organ rentowy do wydania - na wniosek zainteresowanego lub z urzędu - nowej decyzji w przedmiocie prawa do świadczeń lub ich wysokości po uprawomocnieniu się pierwotnej decyzji. Dotyczy świadczeń lub ich wysokości, które zostały już przyznane, a zatem ingeruje w prawa nabyte. Wobec tego jego zastosowanie musi być oparte na ścisłych przesłankach, które te nie mogą być szeroko interpretowane. Sąd Apelacyjny uznał, że art. 114 wymienionej ustawy stanowi wyraźnie, iż wniosek o ponowne ustalenie prawa lub jego wysokości może

złożyć wyłącznie osoba zainteresowana, którą jest wyłącznie osoba, która ubiega się o świadczenia z ubezpieczenia społecznego, bądź której praw z zakresu ubezpieczeń społecznych decyzja taka dotyczy. Oznacza to, że samo posiadanie interesu prawnego, który ma zakres szeroki, w złożeniu takiego wniosku nie jest wystarczające. Nie ma żadnych podstaw do uznania, iż wymieniony przepis pozwala na ponowne wszczęcie postępowania o świadczenie z ubezpieczenia społecznego, czy też jego wysokość, osobie, która nie ubiegała się o przyznanie takiego świadczenia, ani osobie której świadczenie takie nie przysługiwało. W konsekwencji wnioskodawczyni w żaden sposób nie wykazała, że jest osobą zainteresowaną w rozumieniu art. 114 ustawy, ponieważ z akt sprawy jednoznacznie wynika, że nie ubiegała się o rentę z tytułu przekazania gospodarstwa rolnego, a zatem takie świadczenie nie dotyczyło jej uprawnień z zakresu ubezpieczeń społecznych. W konsekwencji nie jest osobą zainteresowaną w oparciu o art. 114 ustawy, a zatem nie była uprawniona do ponownego wszczęcia postępowania w przedmiotowej sprawie.

W skardze kasacyjnej wnioskodawczyni zarzuciła naruszenie 1/ art. 316 § 1, art. 328 § 2 oraz art. 233 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 oraz art. 227 i art. 391 § 1 k.p.c., które miały istotny wpływ na wynik sprawy przez brak ustalenia, czy w sprawie zaistniały przesłanki art. 114 ustawy emerytalnej i błędną ocenę uprawnienia H. W. do renty oraz błędne przyjęcie, iż funkcja gwarancyjna art. 114 ustawy o emeryturach i rentach wyklucza ponowną analizę dowodów, która prowadziłaby do przeciwnych wniosków w zakresie prawa do kontestowanego świadczenia, 2/ art. 114 ustawy emerytalnej w związku z art. 477¹¹ § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że odwołująca nie jest osobą zainteresowaną w rozumieniu art. 114 ustawy emerytalnej.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżąca uzasadniła występowaniem istotnego zagadnienia prawnego, „czy osobą zainteresowaną w rozumieniu art. 114 ustawy emerytalnej może być osoba, która nie ubiega się o przyznanie świadczenia emerytalno - rentowego lub osoba, której takie świadczenie nie przysługuje?”, oraz potrzebą wykładni art. 114 ustawy emerytalnej, który budzi

poważne wątpliwości w zakresie użytego w tym przepisie pojęcia „osoba zainteresowana”.

Wskazując na powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznawania i rozstrzygnięcia o kosztach procesu za instancję kasacyjną.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie jej do merytorycznego rozpoznania. Warunkiem skuteczności wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w związku z występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego jest przedstawienie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Takim zagadnieniem prawnym jest zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, lecz także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Przedstawienie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o merytoryczne rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez sformułowanie problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało, i powołanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wtedy Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” i to „istotnym” (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950; z 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). Ponadto, istotne zagadnienie prawne oraz potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w określonej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka z 2003 r. nr 13, poz. 5). Wprawdzie zainteresowanym w rozumieniu art. 114 ustawy emerytalnej oraz art. 477¹¹ § 2 k.p.c. jest wyłącznie osoba, której prawa lub

obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy z zakresu ubezpieczeń społecznych, ale Sądy *meriti* (ubezpieczeń społecznych) nie prowadzą i nie mają uprawnień do kontestowania ani weryfikowania negatywnego dla skarżącej prawomocnego wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z dnia 19 marca 2013 r., II OSK 2214/11, oddalającego jej skargę kasacyjną w przedmiocie stwierdzenia nieważności decyzji administracyjnej, którą w realiach rozpoznawanej sprawy skarżąca tym razem usiłowała podważyć w postępowaniu o ponowne ustalenie prawa do renty rolniczej jako osoba rzekomo zainteresowana już dlatego, że skarżąca nie była stroną w pierwotnym postępowaniu rentowym. Ponadto postępowanie skarżącej nie może służyć kolejnej próbie „rewizji” kontestowanych stosunków własnościowych, które były podstawą prawomocnych decyzji rentowych. W konsekwencji Sąd Najwyższy uznał, że skarżąca nie wykazała występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego ani potrzeby wykładni art. 114 ustawy emerytalnej, które wymagałyby merytorycznej interwencji kasacyjnej ze strony najwyższej instancji sądowej. Dlatego Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c.